

Очікується, що перша транснаціональна магістраль пройде маршрутом Лондон – Париж – Берлін – Варшава – Київ – Існують можливості співробітництва України з країнами ЄС у розвитку транс'європейських транспортних мереж (TEN-T), транснаціональних осей. Європейський Союз ухвалив програму TRANS-EUROPEAN TRANSPORT NETWORK POLICY (TEN-T), спрямовану на утворення окремої мультимодальної мережі, яка об'єднає наземний, морський, повітряний транспорт. Одночасно ЄС здійснює реалізацію 30 пріоритетних проектів (осей), частину з яких уже завершено.

Євроінтеграційне реформування ринку послуг водного транспорту вимагає нарощування конкурентоспроможного вітчизняного пасажирського і вантажного флоту для активізації перевезень в басейнах Чорного й Азовського морів, Дунаю, Дніпра (з майбутнім використанням внутрішньої річкової системи РФ), збільшення пропускних спроможностей морських та річкових портів (першочерговим вбачається доцільність розбудови нового контейнерного терміналу Одеського МТП на Карантинному молу; а також у порту «Южний»). Необхідно виконати роботи з днопоглиблення підхідного каналу і акваторії в цьому порту, що дасть можливість приймати повністю завантажені великогабаритні нафтові танкери та суховантажні реалізувати другу чергу глибоководного суднового ходу (ГСХ) р. Дунай-Чорне море; разом з Румунією збудувати поромну переправу через р. Дунай у нижній частині його течії; Збільшується пропускна спроможність каналу Дунай – Чорне море, відповідно, зростає вантажопотік, що сприяє з'єднанню Транс'європейської транспортної мережі з українською національною мережею та МТК № 7, що проходить через територію України.

Підготовка і реалізація поглибленої та всеохоплюючої Угоди про асоціацію з ЄС передбачає протягом 10-15 років перехідного періоду здійснити укладання та реалізацію двосторонніх угод між Україною та країнами Європейського Союзу про співробітництво, в тому числі у сфері транспорту, які мають готуватися із врахуванням умов постійної трансформації європейської транспортної політики під впливом викликів сучасного світу та інтенсивного розвитку світової торгівлі.

До пріоритетних напрямів співробітництва України та ЄС у галузі транспорту належать:

- розвиток транспортної інфраструктури України та її інтеграція до загальноєвропейської транспортної системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дикаль В., Креймер В. *Эффективность транспортных систем* // *Бизнес-Информ.* – 1998. – № 12.

2. Кузьменко Ю. А. *Глобализационные процессы мировой экономики, влияющие на функционирование международной транспортной системы* / Ю. А. Кузьменко // *Вісник економіки транспорту і промисловості.* – 2010. – № 36. – С. 35–37.

3. Захарова О. *В Особливості процесу інтеграції національних транспортних систем до світового господарства* [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/prvs/2007_3/1294.pdf.

4. Корнійко Я. Р. *Сучасний розвиток транспортної системи України* [Електронний ресурс].- Режим доступу: jrn1.nau.edu.ua.

5. Мандрик І. П., Маковецька Л. О. *Перспективні напрями розвитку транспортної системи України в контексті процесів європейської інтеграції.*

РІТА ТИРЧИК

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Уніят А. В.

КУРС ВАЛЮТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНУ ТОРГІВЛЮ

Глобальна фінансова криза, яка охопила світ, створила значні труднощі для економічного розвитку більшості країн світу, спровокувавши різкий перелив капіталів із одних ринків на інші, обвальне падіння вартості цінних паперів і валютних курсів. Ці

процеси продовжують загострюватись, оскільки в умовах глобалізації будь-які явища локального характеру, швидко поширюючись, дедалі більше впливають на економічний стан країн і регіонів, які безпосередньо не втягнені у кризу.

Взаємне переплетення світових фінансових і господарських зв'язків підвищує потенціал впливу валютного чинника на національні економіки окремих країн. Отже, валютні питання набувають стратегічного значення поряд із проблемами, які можуть змінити реальний статус країни у світі або дезорганізувати систему міжнародних відносин. [4, с.45]

На міжнародну торгівлю істотно впливають валютні курси, які є своєрідним місточком між вартісними показниками національного і міжнародного ринку. Вплив валютного курсу відображається у цінових співвідношеннях експорту й імпорту, а це, у свою чергу, викликає зміни у внутрішньоекономічній ситуації та коригує діяльність фірм, що працюють на експорт та/або конкурують з імпортом. [2, с.36]

Формування валютного курсу – багатофакторний процес. У числі найбільш істотних курсоутворюючих факторів, які безпосередньо впливають на попит і пропозицію валюти, можна назвати наступні: темпи інфляції, рівень процентних ставок і прибутковості цінних паперів, стан платіжного балансу.

Суб'єкти господарської діяльності, використовуючи валютний курс, мають можливість порівняти свої виробничі затрати з цінами світового ринку. Валютний курс впливає на прибуток підприємств і конкурентоспроможність їх продукції на міжнародному ринку.

З огляду на численні чинники валютні курси не можуть бути абсолютно незмінними протягом тривалого часу, проте їх різкі коливання не можна вважати позитивним явищем. Валютні курси є індикатором нестабільності міжнародних економічних відносин загалом і валютно-кредитних та фінансових зокрема. Історія знає чимало прикладів, коли від різких змін валютних курсів багатіли одні держави і біднішали інші.

Знецінення національної валюти вигідне експортерам і невигідне імпортерам. Уразі такої ситуації експортери мають можливість знизити ціни в іноземній валюті на свою продукцію. [2, с.49]

Експортери одержують премії, обмінюючи одержану іноземну валюту (яка стала дорожчою) на національну валюту (яка стала дешевшою). Свою продукцію експортери реалізують за цінами, що нижчі за середньосвітові. Отже, експортери збагачуються у той час, коли їх країна біднішає.

Зниження курсу національної валюти підвищує вартість імпорту, оскільки іноземні постачальники змушені збільшувати ціни на свою продукцію, щоб компенсувати втрату надходжень від зниження валютного курсу країн своїх зарубіжних контрагентів. У результаті у країнах, де національна валюта знецінюється, зростають ціни, скорочується імпорт і споживання іноземних товарів, і це загалом негативно позначається на внутрішній економічній кон'юнктурі. Зниження валютного курсу посилює тягар зовнішніх боргів, зафіксованих у іноземній валюті, стає невигідною репатріація прибутків, одержаних іноземними інвесторами у валюті країни, в якій вони інвестували. Такі прибутки реінвестують або ж використовують для придбання товарів за внутрішніми цінами країни інвестування з метою їх подальшого експорту.

Якщо валютний курс у країні підвищується, то це негативно позначається на її експортних галузях. Зміни в обмінних валютних курсах неминуче призводять і до змін у цінах імпортованих та експортованих такими країнами товарів.

Отже, на конкурентоспроможність товарів на міжнародних ринках впливають не лише чинники виробництва, а й обмінні курси. Існує немало прикладів того, як стійке зростання обмінного курсу національної валюти спричинило втрату конкурентоспроможності продукції відповідної країни попри те, що її технологічний рівень, а також особливості менеджменту не викликали жодних сумнівів і занепокоєнь.

Високий валютний курс сприяє розширенню імпорту до такої країни та зростанню надходжень іноземних інвестицій. Збільшується репатріація прибутків від іноземних інвестицій. Реальна сума зовнішнього боргу, зафіксована в іноземній валюті, скорочується.

Отже, як бачимо, обмінний валютний курс є своєрідною палицею на два кінці. Зрозуміло, що уряди окремих країн можуть піддатися спокусі використати обмінний курс для вирішення певних проблем. Існує багатий арсенал заходів завищення і заниження валютного курсу. Завищення курсу національної валюти означає його офіційне встановлення на рівні, що перевищує паритетний. Занижений курс, навпаки, встановлюється на рівні, що менший за паритетний. [1]

У зв'язку з валютним курсом слід згадати і про інфляцію. Якщо темпи інфляції перевищують темпи зниження валютного курсу, то (за інших однакових умов) зростає імпорт товарів з метою їх продажу за високими цінами. Якщо ж зовнішнє знецінення валюти інтенсивніше за внутрішнє, то створюються умови для так званого валютного демпінгу.

В окремих країнах може використовуватись кілька валютних курсів для різних учасників зовнішньоекономічної діяльності. Наприклад, у сфері комерційних операцій застосовується офіційний валютний курс, а щодо міжнародного руху капіталу – ринковий. Практика свідчить, що валютний курс за комерційними операціями, як правило, занижений. Уряди вдаються до таких маніпуляцій, щоб поживити економіку та підвищити конкурентоспроможність експорту. У такій країні зростає виробництво, однак скорочується споживання, підвищуються внутрішні ціни, що негативно позначається на добробуті населення.

Штучне підтримання постійного валютного курсу, рівень якого значно розбігається з паритетним, може призвести до серйозних негативних наслідків, що підтвердив приклад Аргентини на зламі тисячоліть.

Зміни валютних курсів викликають перерозподіл між країнами тієї частини сукупного суспільного продукту, що реалізується у сфері міжнародної торгівлі.

Прихильники механізму плаваючих валютних курсів вважають, що вільне коливання валютних курсів адекватно реагує на попит і пропозицію іноземних валют, автоматично коригує дефіцит і активи платіжних балансів. Плаваючі валютні курси значно впливають на ціноутворення, інфляцію, міжнародний рух капіталу (передусім, короткотермінового). Надходження спекулятивного іноземного капіталу ("гарячих грошей" – hot money) до країни, що підвищила курс своєї національної валюти, використовується урядами для прискорення економічного розвитку та покриття дефіциту державного бюджету.

Відплив капіталів з країни скорочує інвестування і спричиняє інші негативні наслідки, зокрема зростання безробіття. Валютний курс є ареною жорсткої боротьби не лише між національними експортерами та імпортерами (з огляду на протилежність їх інтересів), а й між державами. Проблеми валютного курсу завжди актуальні з наукової і практичної точок зору, оскільки міжнародна торгівля неможлива без використання валюти.[5, с. 61]

ЛІТЕРАТУРА

1. Леткава К. Ю., *Конкурентна галузь у системі конкурентоспроможності національної економіки // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Випуск 35 (Частина I). – Київ, 2012.*
2. Марущак В. В., Степанюк Є. В., *Особливості національної конкурентоспроможності // Політика і час № 10. – Київ, 2013.*
3. *Філософія і реалії української економіки. Тернопіль: Збруч, 2009.*
4. Белінська Я. В. *Визначення необхідної міри гнучкості валютного курсу для підтримання збалансованості економічних процесів у країні / Я. В. Белінська // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 3. – С. 61–66.*

ІВАННА ЦИМБАЛЮК

ГЕОГРАФІЧНА ТА ТОВАРНА СТРУКТУРА СВІТОВОГО РИНКУ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

На сьогоднішній день актуальним є дослідження питань щодо структури світового ринку товарів та послуг. Історично склалося так, що зовнішня торгівля є найстарішою формою міжнародних зв'язків, економічна суть якої полягає, по-перше, у перерозподілі